

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--

No. of Questions – 28

No. of Printed Pages – 8

VU-53-Nim. Dar.

निम्बार्क दर्शनम् वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2021

समय : 3¼ घण्टे

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्य निर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्काः अनिवार्यतः लेख्यः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) प्रत्येकस्य प्रश्नानामुत्तराणि उत्तरपुस्तिकायां एव देयम् ।
- (4) प्रत्येकस्य प्रश्नभागस्य उत्तरं क्रमानुसारमेव एकत्र एव लेखनीयम् ।
- (5) प्रश्नानां अंकभाराणि निम्नानुसारं सन्ति :

खण्ड	प्रश्न संख्या	प्रश्नों के प्रकार	अंक प्रत्येक प्रश्न	कुल अंक भार
खण्ड-अ	1 (i से x), 2 से 8, 9 से 11	(10) प्रश्न वस्तुनिष्ठ (7) प्रश्न एक पंक्ति में उत्तर (3) प्रश्न रिक्त स्थान पूर्ति	1 1 1	20
खण्ड-ब	12 से 19	(8) प्रश्न अतिलघूत्तरात्मक-I	2	16
खण्ड-स	20 से 23	(4) प्रश्न लघूत्तरात्मक-II	4	16
खण्ड-द	24 से 25	(2) प्रश्न शब्द निबन्धात्मक	5	10
खण्ड-य	26 से 28	(3) प्रश्न निबन्धात्मक	6	18

VU-53-Nim. Dar.

[Turn over

खण्ड - अ (वस्तुनिष्ठप्रश्नाः)

1. निम्नाङ्कित वस्तुनिष्ठ प्रश्नेषु उत्तरं (अ), (ब), (स), (द) एषु एकं उत्तरं उत्तर पुस्तिकायां लिखतु ।

1 × 10 = 10

(i) "वेदान्त दश श्लोको" ग्रन्थस्य लेखकः अस्ति ।

(अ) रामानन्दाचार्यः

(ब) रामानुजाचार्यः

(स) निम्बार्काचार्यः

(द) मध्वाचार्यः

(ii) तत्त्वसार प्रकाशिनी व्याख्या केन लिखिता ?

(अ) श्री नन्द दासेन

(ब) श्री राधासर्वेश्वरशरणदेवाचार्येण

(स) वासुदेवशरण उपाध्यायेन

(द) काश्मीरी भट्टाचार्येण

(iii) सुदर्शन चक्रावतार एषु अस्ति ।

(अ) परशुरामदेवाचार्यः

(ब) श्री निम्बार्काचार्यः

(स) श्री सर्वेश्वर शरणदेवाचार्यः

(द) केशवकाश्मीरी भट्टाचार्यः

(iv) जीवस्य प्रथम विशेषणं अस्ति ।

(अ) ज्ञानस्वरूपः

(ब) अज्ञानस्वरूपः

(स) मायास्वरूपः

(द) कर्तृस्वरूपः

(v) ईश्वर कृपाजन्म ज्ञानक्रिया शक्तिकं जीवस्य विशेषणं अस्ति ।

(अ) जाज्वल्यमानम्

(ब) जीवस्य जड़त्वव्यावृत्तिः स्वरूपम् ।

(स) हरेरधीनम्

(द) ज्ञातृत्वादि गुणवन्त स्वरूपम्

(vi) त्रिगुणात्मिकामायां कस्य कृपातः जीवः तरति ?

- (अ) स्वप्रयत्नेन (ब) मायाचिन्तनेन
(स) सर्वतोभावेन मायाबद्धेन (द) भगवत्प्रसादात्

(vii) "अचेतनं माया प्रधानादिपदप्रवाच्यम्" कः स्वीकरोति ?

- (अ) वल्लभाचार्यः (ब) रामानन्दाचार्यः
(स) शंकराचार्यः (द) श्री निम्बार्काचार्यः

(viii) ब्रह्मलक्षणे श्रीकृष्णः निखिलदोषगन्धशून्यः अस्ति इति विशेषणं वेदान्त दश श्लोकी मध्ये किं लिखितम् अस्ति ?

- (अ) अशेषकल्याणगुणैक राशिम्
(ब) कमलेक्षणम्
(स) गुणराहित्यम्
(द) सर्वव्यापिनम्

OFFICE COPY

(ix) "सकलेष्टकामदाम्" पदेन काः शक्तिः गृह्णाति ?

- (अ) प्रतिगोपीमध्येप्रियतमस्य सान्निध्यप्रदा भगवती श्री राधा ।
(ब) श्री रंगदेवी
(स) श्री ललितादेवी
(द) श्री सुदेवी

(x) "प्रतिदेहभिन्नम्" जीबलक्षण पंचमविशेषेण जीवस्य नानात्वं स्वीकरोति ।

- (अ) श्री निम्बार्काचार्यः (ब) शंकराचार्यः
(स) चार्वाक (द) बोद्धः

निर्देश : 2 तः 8 पर्यन्तम् खण्ड (अ) (एक पङ्क्तौ: उत्तरं देयम्)

2. जीवस्य सप्तविशेषणयुक्त लक्षणे तृतीयं लक्षणं लिखतु ।
3. लिंग शरीरं तु सप्तदशावयवम् ते के ?
4. मायामुक्तो कः भवति ?
5. 'ज्ञातृत्ववन्तम्' पदविशेषण केः जीवात्मा अभिहिता ?
6. कः प्रत्यगात्मा प्राकृत शरीरात्समुत्थाय श्री हरिं प्राप्नोति ?
7. अचेतनं कति विधः ?
8. "व्यूहाङ्गिनं" पदे व्यूहशब्देन शास्त्रे किं गृह्णाति ?

निर्देश : खण्ड-अ 9 तः 11 प्रश्न पर्यन्तं रिक्तस्थानपूर्तिः करणीया -

9. ज्ञानस्वरूपं च _____ शरीर संयोग वियोग योग्यम् ।
10. अनादिमाया परियुक्तरूपं त्वेनं विदुर्वै _____ ।
11. अप्राकृतं प्राकृतरूपकं च _____ तदचेतनं मतम् ।

VU-53-Nim. Dar.

खण्ड - ब (अति लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः)

8 × 2 = 16

12. प्राकृतपदार्थस्य किं लक्षणम् ? 2
13. श्री निम्बार्काचार्यमतानुसारं पञ्चकोशाः के ? 2
14. "वरेण्यम्" ब्रह्मलक्षणेन शास्त्रः किं संकेतयति ? 2
15. श्रीकृष्णस्य वामाङ्गे अस्यैव अनपायिनि शक्ति का ? 2
16. स्वभावतोऽपास्त समस्त दोषः शब्देन किं गृहणाति ? 2
17. शुक्लादिभेदाः पदस्य किं तात्पर्यम् ? 2
18. अविधायाः द्वे शक्ती का ? सस्वरूपं भणत । 2
19. तमोमयी माया किं करोति ? 2

खण्ड - स (लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः)

4 × 4 = 16

20. संसार सागरंतितीर्षुभिः उपासनीयः कः ? 4

अथवा

जीव स्वरूपं भणत ।

21. कालपदार्थं द्वैताद्वैत विवेकानुसारं भणत । 4

अथवा

द्वैताद्वैत पदार्थः क्रम स्पष्टयत ।

22. निर्गुण ब्रह्मस्वरूपं स्वपाठ्यग्रन्थानुसारं लिखत ।

अथवा

तादात्म्यं निरूपयत ।

4

23. अप्राकृतपदार्थं निरूपयत ।

अथवा

भेद स्वरूपं स्पष्टयत ।

4

खण्ड - द (शब्द निबन्धात्मकः)

5 × 2 = 10

(24 तः 25 पर्यन्तं)

24. वैराग्यं कतिविधम् ? किञ्च तत्स्वरूपं सोदाहरणं लिखत ।

अथवा

जीवभेदान् निरूपयत ।

5

25. परमात्मतत्त्वं निरूपयत ।

अथवा

मायाबद्धजीवस्य मायानिकृत्युपायं निरूपयत ।

5

खण्ड - य (निबन्धात्मकः)

6 × 3 = 18

(26 तः 28 पर्यन्तम्)

26. यथाशास्त्रं एकपदार्थोपरि निबन्धो लिखतु ।

(क) अर्थपञ्चकस्वरूपम्

(ख) जीवस्वरूपम्

(ग) तत्त्वमसि

6

27. द्वैताद्वैतग्रन्थस्य रचयितुः परिचयः प्रस्तूयताम् ।

अथवा

ईश्वरस्य स्वरूपं-लक्षणं च प्रतिपादयत ।

अथवा

द्वैताद्वैतविवेकानुसारं ब्रह्मणः सविशेषत्वं साधयत ।

6

28. श्रीराधाकृष्णयोः स्वाभाविक भेदाभेदत्वं प्रतिपादयत ।

अथवा

आद्य निम्बार्काचार्यस्य जीवनवृत्त रचनापरिचयं च लिखत ।

अथवा

द्वैताद्वैत समानाधिकरण्य विरोधं प्रदर्श्य तत्परिहारं कुरुत ।

6

OFFICE COPY

DO NOT WRITE ANYTHING HERE

VU-53-Nim. Dar.

